

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 2.3.2006
KOM(2006) 88 galutinis

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

**ES PAGALBOS POVEIKIO DIDINIMAS:
ŠALIES STRATEGIJOS DOKUMENTŲ RENGIMO SISTEMA IR BENDROJI
DAUGIAMETĖ PROGRAMA**

TURINYS

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

ES PAGALBOS POVEIKIO DIDINIMAS: ŠALIES STRATEGIJOS DOKUMENTŲ RENGIMO BENDROJI SISTEMA IR BENDROJI DAUGIAMETĖ PROGRAMA

1.	Preambulė	4
1.1.	Bendroji sistema ir bendroji daugiametė programa: Europos Sąjungos indėlio dalis .	4
1.2.	Šalies strategijos dokumentų rengimo sistemos ir bendrosios daugiametės programos pagrindas	4
1.3.	Išankstinės pastabos	6
2.	Patikslinta programavimo stiprinimo sistema	7
2.1	Veiksmingo programos rengimo principai.....	7
2.2	Devynios pagrindinės šalies strategijos dokumentų dalys	8
2.3.	Šalies strateginių dokumentų rengimo tvarka atsižvelgiant į bendrąją daugiametę programą	10
2.3.1.	Pagrindiniai principai	10
2.3.2.	Įvairūs bendrosios daugiametės programos etapai.....	10
	<i>Pirmasis etapas: Bendroji analizė</i>	<i>11</i>
	<i>Antrasis etapas: Ne tik bendroji analizė, bet ir bendrasis strateginis atsakas</i>	<i>11</i>
	PRIEDAS: Šalies strategijos dokumentų (ŠSD) bendra forma.....	12
	1 DALIS: ŠALIES STRATEGIJOS DOKUMENTAS	12
	1 SKYRIUS: DONORO IR ŠALIES PARTNERĖS TARPUSAVIO SANTYKIŲ SISTEMA.....	12
1.1.	Donoro išorės politikos bendrieji tikslai.....	12
1.2.	Bendradarbiavimo su šalimi partnere strateginiai tikslai.....	12
1.3.	Pagrindiniai dvišaliai susitarimai	12
	2 SKYRIUS: PADĖTIS ŠALYJE	12
2.1.	Šalies partnerės politinės, ekonominės, socialinės ir aplinkosauginės padėties analizė	12
2.1.1	Politinė padėtis	12
2.1.2	Ekonominė ir socialinė padėtis	14

2.1.3 Socialinė padėtis, įskaitant deramą darbą ir užimtumą	16
2.1.4 Šalis tarptautiniame kontekste.....	16
2.1.5 Aplinkosauginė padėtis	17
2.2. Šalies partnerės vystymosi strategija.....	17
2.3. Esamos politikos gyvybingumo ir vidutinės trukmės uždavinių analizė	18
3 SKYRIUS: BENDRADARBIAVIMO IR POLITINIO DIALOGO APŽVALGA, PAPILDOMUMAS IR NUOSEKLUMAS	18
3.1 Buvusio ir dabartinio bendradarbiavimo su donoru apžvalga (įgyta patirtis).....	18
3.2 Informacija apie kitų donorų programas (papildomumas).....	19
3.3 Donoro ir šalies partnerės politinio dialogo aprašymas	19
3.4 Partnerystės su šalimi partnere ir derinimo proceso pažangos aprašymas.....	19
3.5 Suderinamumo su kitomis donoro politikomis analizė	19
4 SKYRIUS: DONORO REAGAVIMO STRATEGIJA	20
2 DALIS: DARBO PROGRAMA.....	21
PRIEDAI.....	21
1. Šalies suvestinė lentelė.....	21
2. Šalies aplinkosauginis profilis.....	21
3. Numatoma donorų finacinė matrica	22
4. Šalies migracijos modelis (jeigu yra)	22
5. SSD rengimo proceso aprašymas, pabrėžiant ne valstybinių organų ir vietos valdžios institucijų dalyvavimą	22
6. Derinimo planas (jeigu yra).....	22

1. Preamble

Pagrindinis Europos Sąjungos (ES) darbotvarkės tikslas yra pagalbos veiksmingumo stiprinimas. Tarptautinės Monterėjaus konferencijos metu (2002 m. kovo 18–22 d.) prasidėjęs tarptautinis procesas baigėsi priėmus Paryžiaus deklaraciją dėl pagalbos derinimo ir pritaikymo (2005 m. kovo 2 d.). Todėl Europos Sąjunga nuolat pabrėžia, kad siekiant didesnio pagalbos veiksmingumo ir poveikio, būtinas bendras tobulėjimas, o jos pareiga yra jį skatinti.

Siekiant užtikrinti nuoseklumą ir stiprinti pagalbos veiksmingumą, būtina atsižvelgti į visus išorės politikos tikslus ir kitas ES priemones. Vystymosi politika, šalia gynybos ir saugumo, prekybos, aplinkosaugos ar kitų politikos krypčių, yra viena iš priemonių siekiant ES išorės politikos tikslų.

1.1. Bendroji sistema ir bendroji daugiametė programa: Europos Sąjungos indėlio dalis

2005 m. vasario–kovo mėn. Paryžiuje vykusiame Aukščiausiojo lygio forume ES pateikė darbo planą, kuriame išdėstė konkrečius greito ir bendro Paryžiaus deklaracijos principų įgyvendinimo išpareigojimus. Vienas šio savanoriško indėlio aspektų yra išpareigojimas laipsniškai kurti bendrąją daugiametę programą tikslinant 2000 m. šalies strategijos dokumentų (ŠSD) sistemą. Bendroji daugiametė programa yra viena iš ES veiksmų plano veiksmingai pagalbai dalių.

Šio proceso principai, pobūdis ir įgyvendinimo tvarkaraštis buvo atitinkamai parengti Bendrųjų reikalų ir išorės santykių tarybos posėdžiuose, vykusiuose 2004 m. lapkričio mėn. ir 2005 m. balandžio bei lapkričio mėn.

Prieš pradėdant kurti bendrosios daugiametės programos pagrindus, būtinai reikėjo papildyti turimą informaciją, kad būtų galima geriau suprasti skirtingas valstybių narių (ir kitų pagalbos teikėjų) programavimo sistemas, pasinaudoti esama gera praktika (pripažinta EBPO) ir visapusiškai pritaikyti šią patirtį darbe.

Šiuo tikslu Ugandoje, Tanzanijoje ir Zambijoje 2005 m. buvo atlikti trys išsamūs tyrimai. Taip pat pasinaudota anksčiau įgyta patirtimi bei pagal ES parengtą derinimo programą atliktomis ataskaitomis keturiose šalyse, kuriose buvo atliekamas bandymas: Vietname, Nikaragvoje, Maroke ir Mozambike.

Visi trys tyrimai, kurių rezultatai buvo aptarti dalyvaujant valstybėms narėms, sudarė tvirtą pagrindą papildomam tyrimui dėl ŠSD sistemos, apie kurią kalbama šiame dokumente, tikslinimo.

1.2. Šalies strategijos dokumentų rengimo sistemos ir bendrosios daugiametės programos pagrindas

Bendrijos ŠSD programavimo sistema (paprastai vadinama „ŠSD sistema“) yra RELEX reformos dalis, priimta 2000 m., kaip daugiamečio programavimo priemonė. Ši sistema turėjo būti visų Bendrijos ŠSD sandaros gairių pagrindas ir informacijos šaltinis rengiant valstybių narių strategijos dokumentus¹. Šia sistema buvo siekiama padidinti išorės pagalbos

¹ 2000 m. lapkričio 10 d. Tarybos išvados dėl šalies strategijos dokumentų suderintos sistemos, III punktas SEC(2000)/1049.

programavimo nuoseklumą ir pagerinti jos kokybę, pasiekti, kad ji būtų patikimesnė ir veiksmingesnė bei skatinti didesnę valstybių narių veiklos papildomumą vystymąsi remiančio bendradarbiavimo srityje pagal EB steigimo sutarties 177–181 straipsnius.

Komisija nedelsdama pradėjo taikyti šią sistemą visų besivystančių šalių, gaunančių paramą iš Europos regioninės plėtros fondo ir ALA, MEDA, TACIS bei CARDS programų, pirmosios kartos (2002-2006 m.) šalies ir (arba) regiono strategijos dokumentams ir vidurio laikotarpio (2004 m.) peržiūroms programuoti.

2001 m., 2002 m. ir 2005 m. Tarybos prašymu Komisijos parengtos ataskaitos apie ŠSD sistemos įgyvendinimo pažangą, ES leidžia teigti, kad griežtas šalies ir (arba) regiono strategijos dokumentų naudojimas yra veiksminga ir tinkama priemonė gerinti jų programavimo proceso kokybės lygį.

Todėl 2003 m. Taryba padarė išvadą², kad ŠSD sistema tikrai turėjo didelės įtakos siekiant daugiamečio programavimo tikslų ir stiprinant ES išorės pagalbos veiksmingumą bei gerinant jos kokybę. Ji pažymi, kad taikant šią sistemą pagerėjo Bendrijos ir dvišalės pagalbos koordinavimas ir papildomumas, ypač su valstybių narių, kurios aktyviai dalyvavo šioje veikloje, pagalba³. Daugeliu atvejų programavimo procese aktyviai dalyvavo šalių partnerių valdžios institucijos, taip sustiprinamos pritaikymo pojūtį ir padidindamos Komisijos strategijos ir nacionalinio vystymosi proceso nuoseklumą.

2004 m. laikotarpio vidurio peržiūros sudarė galimybę dar labiau pagerinti ŠSD kokybę ir padidinti veiksmingumą, visų pirma, pagerinus vystymosi politikos ir kitų EB ir (arba) ES išorės bei vidaus politikos kryptių suderinamumą arba sustiprinus rezultatais pagrįstą metodą griežčiau taikant veiksmingumo rodiklius, sudarančius galimybę vertinti šalių partnerių pažangą, visų pirma susijusią su Tūkstantmečio vystymosi tikslų (TVT) įgyvendinimu.

ŠSD sistema turi būti laikoma nenutrūkstamu procesu, kuris turi būti nuolat tobulinamas ir atnaujinamas siekiant neatsilikti nuo pagalbos veiksmingumo darbotvarkės raidos. Todėl kuo toliau tuo labiau tapo aišku, kad Europos lygiu bendrai koordinuotas ir parengtas programavimas gali dar labiau prisidėti prie pagalbos veiksmingumo didinimo ir TVT įgyvendinimo.

2004 m. ad hoc derinimo grupė, turėjusi pasiūlyti kaip ES galėtų pagerinti koordinavimą, derinimą ir pritaikymą, pabrėžė, kad bendroji daugiametė programa turi palengvinti politikos kryptių koordinavimą, skatinti procedūrų derinimą ir suteikti galimybę priimti sprendimus dėl papildomumo. Ji turi sudaryti galimybę pagalbos teikėjams palaipsniui prisiderinti prie šalies partnerės daugiametės programos ciklą (skurdo mažinimo strategijos ir biudžeto sudarymo proceso) ir išplėsti galimybes suderinti valstybių narių ir Komisijos programavimo procesą, skatinant ilgalaikį žymų sandorių išlaidų mažinimą.

Bendroji daugiametė programa įgauna reikšmę Europos lygiu, kai 2004 m. lapkričio mėn. Taryba savo išvadose aiškiai paragino Komisiją persvarstyti 2000 m. ŠSD sistemą, įtraukiant tokio programavimo galimybę.

² Tarybos išvados, priimtose 2003 m. kovo 18 d. Bendrųjų reikalų ir išorės santykių tarybos posėdyje, dokumentas Nr. 6941/03

³ Pagal 2001 m. sausio mėn. Tarybos priimtas gaires dėl EB ir valstybių narių veiksmų koordinavimo stiprinimo

Bendro programavimo principas dar kartą patvirtintas ir sustiprintas naujajame "Europos susitarime dėl vystymosi", naujojoje 2005 m. gruodžio mėn. ES vystymosi politikos deklaracijoje.

1.3. Išankstinės pastabos

Remiantis 2004 m. lapkričio mėn. Tarybos išvadomis, „*persvarstyta ŠSD sistema bus viena iš priemonių įgyvendinti bet kokios valstybių narių ir Komisijos teikiamos pagalbos daugiametę programą. [...] [Joje] [taip pat] turės būti pateikta informacija apie bendrosios daugiametės programos įgyvendinimą valstybės lygiu*“⁴.

Visų ES šalių priimtos 2.2 skirsnyje nurodytos devynios pagrindinės ŠSD dalys, kuriomis grindžiama priede pasiūlyta bendra forma, yra pirmas svarbus etapas stiprinant išorės pagalbos veiksmingumą. Tai esminis atramos taškas derinant ir koordinuojant pagalbą.

Bendroji daugiametė programa yra lankstus procesas, kuris turi būti kuriamas atsižvelgiant į kintančią padėtį šalyje partnerėje. Jos forma ir sandara kiekvienoje šalyje bus skirtinga (Ji pateikta 2.3 skirsnyje).

⁴ *Ad hoc* derinimo grupės ataskaita – Koordinavimo, derinimo ir pritaikymo gerinimas: ES indėlis, 14670/04, 2004 m. lapkričio 15 d., 37 psl.

2. PATIKSLINTA PROGRAMAVIMO STIPRINIMO SISTEMA

Šiuo dokumentu atnaujinama 2000 m. ŠSD sistema, jame nustatyti pagrindiniai naujai įtraukiami elementai ir ŠSD rengimo etapai.

Patikslinta sistema suskirstyta į tris skirsnius:

- Pirmajame (2.1 skirsnyje) primenami principai, kuriais vadovaujantis rengiama programa.
- Antrajame (2.2 skirsnyje) apibendrinamos pateikiamos devynios naujosios pagrindinės būsimų ŠSD dalys. Prie šio dokumento pridedamas bendros formos pasiūlymas.
- Trečiajame (2.3 skirsnyje) pateikiami pagrindiniai būsimų ŠSD rengimo tvarkos etapai ir metodai, kuriuos reikia numatyti bendrosios daugiametės programos perspektyvoje.

2.1. Veiksmingo programos rengimo principai

Programa turi būti rengiama vadovaujantis tam tikrais esminiais principais. Pastaraisiais metais šie principai buvo rengiami ir tobulinami Europos lygiu, daugelis jų pateikti Paryžiaus deklaracijoje kaip partnerystės išipareigojimai (pritaikymas, derinimas, skirstymas, valdymas atsižvelgiant į rezultatus ir abipusę atsakomybę). Jais grindžiama ŠSD ir toliau aprašomų pagrindinių jų sudedamųjų dalių struktūra:

- **Partnerystė.** Strategijos turi būti grindžiamos bendradarbiavimo ir partnerystės susitarimais ir privalo atitikti regionines strategijas.
- **Europos susitarimo tikslų laikymasis.** Pagrindiniai vystymosi politikos tikslai yra skurdo panaikinimas vykdant tvarų vystymąsi, visų pirma TVT įgyvendinimas, ir demokratijos, gero valdymo bei pagarbos žmogaus teisėms skatinimas. Šių tikslų bus siekiama visose besivystančiose šalyse ir jie bus taikomi visų Bendrijos bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis strategijų dalyje, vadinamoje „pagalba vystymuisi“.
- **Nuoseklumas.** Strategija ir programavimo dokumentai turi būti išsamūs. Juose būtina atsižvelgti į vystymosi politikos ir kitų politikos krypčių, kuriomis nustatomi santykiai su šalimis partnerėmis, tikslus.
- **Skirstymas** yra būtinas atsižvelgiant į partnerių ir uždavinių įvairovę. Jis taikomas bendrajai politikai ir bendradarbiavimo programoms.
- Pagal Europos susitarimą būtina atsižvelgti į **kompleksinius klausimus** (demokratija, geras valdymas, žmogaus teisės, vaikų ir čiabuvių teisės, lyčių lygybė, tvari aplinkosauga, ŽIV ir AIDS).
- Pagalbos veiksmingumas priklauso ir nuo kitų svarbių veiksmų, pvz., **darbo pasidalijimo, papildomumo ir derinimo**. Turi būti dedamos visos pastangos didinti keitimosi informacija su visomis suinteresuotomis šalimis mastą, valstybių narių pagalbos ir kitų pagalbos

teikėjų bei daugiašalių agentūrų veiklos papildomumą. Koordinavimas visų pirma turi būti vykdomas susijusioje šalyje partnerėje.

- Bendrosios ir (arba) tam tikram sektoriui skirtos biudžetinės paramos, kaip įgyvendinimo būdo, naudojimas kai įmanoma, turi būti stiprinamas, nes tai yra pagrindinis pagalbos veiksmingumo principas.
- *Planuojant Bendrijos pagalbą, sutelkimas* (išlaikant lankstumą) reiškia tam tikro riboto skaičiaus sričių atranką.
- *Pritaikymas šaliai partneriui ir derinimas*. Rengiant strategiją ir programą, pagrindinis dėmesys bus skiriamas šalies partnerės darbotvarkei, su kuria jos palaipsniui bus suderintos.
- *Rezultatais pagrįstas požiūris*. Programos rengimas, įgyvendinimas ir vertinimo procesas turi būti nuolat grindžiami pagrindiniais rezultatų rodikliais, skirtais matuoti, atėjus laikui, pagalbos poveikį.
- *Pilietinės visuomenės ir kitų subjektų dalyvavimas*: turi būti išplėsta partnerystė su ne valstybiniais subjektais bei privačiuoju sektoriumi, kurie turėtų dalyvauti dialoge apie politikos kryptis, prisidėti rengiant bendradarbiavimo strategiją ir įgyvendinant programas. Procese privalo dalyvauti ir kiti dalyviai, visų pirma vietos valdžios institucijos ir parlamentas.
- *Anksčiau įgyta patirtis ir tikslinimo principas*. Būtina nuolat atsižvelgti į ankstesnę šalies partnerės, pagalbos teikėjo atstovybės toje šalyje ir jo pagrindinės buveinės tarnybų patirtį, tinkamų nepriklausomų bei vidaus vertinimų rezultatus ir jais remtis rengiant programą. Be to, ŠSD yra laikyti veiksminga priemonė tik tuo atveju, jeigu atliekami nuolatiniai jų vertinimai ir pagal gautus rezultatus tikslinama strategija.

2.2. Devynios pagrindinės šalies strategijos dokumentų dalys

Naujojoje ŠSD sistemoje siūloma palikti tuos pačius pagrindinius principus, kurie buvo parengti 2000 m. ir pasirodė esą veiksmingi. Sistema atnaujinta atsižvelgiant į tarptautiniu mastu išplitusią naują praktiką ir naujus ankstesniajame skirsnyje aptartus ES išipareigojimus. Joje pateikiami visi elementai, reikalingi kiekvienoje konkrečioje šalyje kurti bendrąją daugiametę programą.

Priede pateikta išsami ŠSD forma. Ją sudaro šios pagrindinės dalys, kuriomis, sprendžiant iš įgytos patirties, užtikrinama, kad programa bus rengiama kokybiškai⁵:

- (1) Pagalbos teikėjo ir šalies partnerės santykiai
- (2) Šalies partnerės politinės (vidaus ir išorės), ekonominės, prekybinės, socialinės ir aplinkosaugos padėties analizė
- (3) Šalies partnerės darbotvarkė, įskaitant vystymosi strategiją

⁵ Pavadinimai bus pakeisti atsižvelgiant į ŠSD rengėją ir šalį partnerę. Kitaip tariant, žodis „pagalbos teikėjas“ bus pakeistas rengėjo pavarde, o „šalis partnerė“ – šalies partnerės pavadinimu.

- (4) Dabartinių politikos krypčių ir vidutinės trukmės laikotarpiu keliamų uždavinių gyvybingumo analizė, remiantis šalies padėties ir darbotvarkės analize
- (5) Buvusio ir esamo bendradarbiavimo su pagalbos teikėju apžvalga (pamokos ir patirtis), atsižvelgiant į visas išorės pagalbos priemones, kitų pagalbos teikėjų programų papildomumą ir suderinamumą su kitomis išorės pagalbos ir politinėmis priemonėmis
- (6) Partnerystės su šalimi partnere apibūdinimas, įskaitant politinį dialogą, ir derinimo proceso pažangą
- (7) Pagalbos teikėjo bendradarbiavimo strategija, jos konkretūs tikslai, suderinamumas su kitomis išorės pagalbos bei politinėmis priemonėmis ir kitų pagalbos teikėjų papildomumas
- (8) Minėtaisiais elementais grindžiama darbo programa ar nacionalinė orientacinė programa (NOP), kurioje nurodyti veiksmingumo rodikliais matuojami tikslai, konkretus pagalbos teikėjo indėlis, ir tinkamiausių paramos mechanizmų pobūdis bei taikymo sritis.
- (9) Priedai: šalies suvestinė lentelė, trumpas aplinkosaugos padėties aprašymas, galima pagalbos teikėjų finansinė forma, migracijos modelis (jeigu reikia), įskaitant tarptautinės apsaugos aspektus, konsultacijų su ne valstybiniais subjektais aprašymas ir, jei jos buvo vykdomos, derinimo gairės.

Komisija ketina rengti ŠSD pagal šias juos praplėšiančias devynias pagrindines dalis ir priede pateiktą formą. Šis procesas bus vykdomas laipsniškai: visų pirma, AKR šalyse, vėliau (po vidurio laikotarpio peržiūros) Azijos ir Pietų Amerikos regionuose, Europos kaimynystės politikoje dalyvaujančiose šalyse bei Rusijoje, kur antrosios kartos šalies ir (arba) regiono strategijos dokumentai buvo rengiami pagal senąją formą ir kur šis procesas jau beveik baigtas.

Komisija pažymi, kad dauguma šių dalių jau yra valstybių narių dvišaliu pagrindu parengtuose šalies strategijos dokumentuose. Todėl ji mano, kad valstybės narės teikdamos dvišalę pagalbą taip pat gali pakankamai lanksčiai naudoti iš šių pagrindinių dalių sudarytą naująją ŠSD sistemą be esminių jose nustatytos tvarkos pakeitimų, pritaikydamos šią sistemą konkretiems šalies poreikiams. Be to, valstybės narės, šiuo metu rengiančios programos rengimo priemones, savo ŠSD gali tiesiogiai taikyti naująją sistemą.

Valstybės narės savo dvišales strategijas gali grįsti ne tik šiomis devyniomis dalimis ir nauja ŠSD sistema, tačiau Komisija mano, kad priede pateikta forma be abejonės yra tinkamiausia priemonė tobulinti bendrąsias daugiametes programas, ypač jeigu jose kartojami tam tikri bendri programų aspektai (2.3.2. skirsnis). Todėl ja kiek įmanoma turėtų naudotis ir valstybės narės.

Galiausiai, svarbu, kad programos rengimo mechanizmai būtų kiek įmanoma lankstesni, kad palaipsniui juos būtų galima suderinti vieną su kitu bei šalies partnerės politinė ir biudžetinė darbotvarkė.

2.3. Šalies strateginių dokumentų rengimo tvarka atsižvelgiant į bendrąją daugiametę programą

Naujoji ŠSD sistema turėtų padėti Komisijai, valstybėms narėms ir, jei reikia, kitiems partneriams pradėti bendrosios daugiametės programos rengimą.

EB ir (arba) ES užduotis yra palengvinti šį procesą, skatinti kuo aktyvesnį valstybių narių, o taip pat valstybių partnerių, dalyvavimą.

2.3.1. Pagrindiniai principai

Bendrosios programos rengimas privalo būti lankstus, laipsniškas ir atviras giluminis procesas, kuriame pagrindinį vaidmenį vaidina šalis partnerė.

- **Lankstus**, kad galėtų įgyti skirtingas formas, atsižvelgiant į šalis partneres [pvz., institucinių gebėjimų ir valstybės nacionalinės vystymosi politikos kokybės (SMSP, ...) atžvilgiu] ir pagalbos teikėjus, kurie gali būti ne vienodai politiškai ir procedūrine prasme pasirengę derinimo procesui.
- **Laipsniškas**, kad būtų galima numatyti laipsniškus „integravimosi“ etapus, atsižvelgiant į padėties pokyčius. Šiame procese gali dalyvauti visos ar kelios valstybės narės.
- **Atviras**, nes dalyvauja ne tik valstybės narės. Bendroji programa yra tarptautinio judėjimo, kurį ja siekiama suaktyvinti, dalis. Į jau pradėtą bendros programos rengimo procesą turi būti integruota ir Europos bendroji programa, savo koordinavimu ir bendra Europos vizija jam suteiksianti naują postūmį.
- Rengiant ir koordinuojant bendrą programavimą, **pagrindinį vaidmenį** turi vaidinti šalis partnerė, nes programa turi būti grindžiama skurdo mažinimo strategija ar kitomis lygiavertėmis strategijomis bei suinteresuotosios šalies biudžeto ciklu. Taip partneriai tikrai galės suderinti savo veiksmus ir siekti didesnio papildomumo (darbo pasidalijimas) bei ilgalaikio sandorių išlaidų sumažinimo. Jeigu šalis negali vaidinti pagrindinio vaidmens, jai turi būti suteikta reikiama pagalba, kad ji galėtų jo imtis. Tuo tarpu pagalbos teikėjai galės patys rengti bendrąją programą, atsižvelgdami į dar tik atsirandančius programos rengimo prioritetus ir ciklus, pagal neoficialaus derinimo principą („*shadow alignment*“ – mažas pajamas turinčioms šalims ar silpnoms valstybėms), ar jau egzistuojančius programos rengimo prioritetus ir ciklus (vidutinės pajamas turinčioms šalims).
- Galimybės sprendimą, bendrosios programos rengimo formą ir gaires kiekvienai šaliai pateiks **toje šalyje dirbančios** Komisijos delegacijos ir kitos besivystančios šalys partnerės. Būtent taip turėtų vykti koordinavimo ir derinimo procesas šiuo klausimu. Prireikus, bendroji programa gali būti įtraukta į šalyse rengiamas koordinavimo ir derinimo kelio gaires. Kad šis procesas pasiektų aukščiausią politinį lygmenį, būtina dažnai keistis informacija tarp pagrindinės buveinės ir atstovybių šalyse ir užtikrinti nuolatinę priežiūrą.

2.3.2. Įvairūs bendrosios daugiametės programos etapai

Bendrosios daugiametės programos lankstumas iš laipsniškas pobūdis turi būti išreikštas jos skirstymu į etapus pradedant nuo ŠSD bendrosios ar suderintos koncepcijos, t. y. nuo

valstybių narių ŠSD pagrindinių devynių dalių, pateiktų priede pridėtoje formoje, lankstaus naudojimo.

Pirmasis etapas: Bendroji analizė

Patirtis ir atliktos analizės rodo, kad nelygu naudojami metodai, tam tikri elementai, laikomi esminiais nustatant bendradarbiavimo strategiją, yra bendri įvairiems pagalbos teikėjams vykdančioms veiklą šalyje. Siekiant sumažinti šalių partnerių sandorių išlaidas, šiuos elementus būtina pasidalinti ir sujungti.

Šie elementai atitinka bendrosios formos (žiūrėti priedą) I dalies 1, 2 ir 3 skyrius ir yra tokie: bendros politinės padėties vertinimas, šalies makroekonominės, socialinės ir aplinkosauginės padėties vertinimas (su pagal vyriausybės darbotvarkę suderintų makroekonominių ir skurdo rodiklių sąrašu), šalies partnerės prioritetų išdėstymas, ankstesnio bendradarbiavimo patirties analizė, kitų politikos krypčių šalyse partnerėse nuoseklumo analizė, įvairių šalių partnerių veiksmų papildomumo analizė ir derinimo darbotvarkės išdėstymas.

Antrasis etapas: Ne tik bendroji analizė, bet ir bendrasis strateginis atsakas

Bendroji programa kuriama apjungiant visus analizės elementus (žr. I etapą) ir įtraukia visų arba dalies šalies lygiu atstovaujamų valstybių narių platesnį užmojį sukurti bendro atsako strategiją

Į bendro atsako strategiją įeina priede pateiktos bendros formos I dalies 4 skyriaus elementai: bendras bendradarbiavimo su šalimi partnere tikslų nustatymas, atrinktų sričių nustatymas, tarp šalių partnerių pasiskirstant darbą (donorų finansinė forma), finansinių asignavimų ir rizikos analizių taisyklės bei bendru sutarimu priimti šalių partnerių įsipareigojimai. Pažangos rodikliai bus nustatyti bendrai, jeigu įmanoma, remiantis atitinkamų šalių strategijos dokumentais ir dėl jų bus tariamasi su vyriausybe. Bus parengti bendri stebėjimo ir vertinimo metodai, bendros metinės rezultatų ir skurdo mažinimo strategijos įgyvendinimo ataskaitos.

PART 1: COUNTRY STRATEGY PAPER

1. CHAPTER 1: FRAMEWORK FOR RELATIONS BETWEEN THE DONOR AND THE PARTNER COUNTRY

For the EC/EU

1.1. General objectives of the donor's external policy

1.2. Strategic objectives for cooperation with the partner country

Strategy papers must reflect the policy guidelines set out in the “European Consensus on Development”. They must also reflect the EU's commitments with regard to the effectiveness of aid (Paris Declaration, additional EU commitments).

They will also set out the donor's main objectives in its dealings with the partner country in the regional context (in the case of the EU, these include the European Neighbourhood Policy, the Cotonou Agreement, the Asia, Latin America and Africa Strategies and the European Programme for Reconstruction and Development in South Africa).

1.3. Main bilateral agreements

Describe the association and partnership agreements (e.g. the Economic Partnership Agreements – EPAs) binding the donor and the partner country, stating the fields covered and the objectives pursued.

2. CHAPTER 2: COUNTRY DIAGNOSIS

2.1. Analysis of the political, economic, social and environmental situation in the partner country

This analysis should include all major domestic policy developments and issues and all significant external factors.

2.1.1 Political situation

The CSP must analyse the country's political, institutional and security situation in a broad context, including governance, progress towards democracy, the rule of law and observance of human rights. The regional context must be specifically addressed here. This section should therefore examine the following aspects:

- The main obstacles at national level to progress towards a situation in which human rights are respected, protected and promoted. The analysis will identify the priorities and objectives permitting progress towards respect for fundamental human rights in all circumstances.

- The content and any shortcomings of the partner country's plans/policies concerning social cohesion, employment and gender equality; the gender representativeness of the administration and the position with regard to international commitments on gender equality. Commitments and compliance under international conventions concerning children's rights must also be described. Special attention must be paid to child labour and to trafficking and violence against women and children. The protection afforded for the rights of minorities and indigenous peoples must also be examined.
- Observance of democratic principles, including in particular an assessment of the electoral process and public participation in the democratic process (free elections by universal suffrage, multiparty system, equal access to political activity, participatory decision-making process, the role of the media, civil society and other non-state actors, etc.), the possibility of changing the government without violence, etc.
- The organisation of government, the authorities' decision-making procedures. Particular attention must be paid to examining the various levels of power and the division of powers between central, regional and local tiers of government and the effectiveness of their interaction (decentralisation and devolution). The main constraints faced by "key institutions" in fulfilling their respective mandates (including the capacities the national statistical system to provide statistics and indicators in the different domains), institutional transparency and accountability for the management of public resources and affairs; the institutional capacity to draw up and implement measures against corruption money laundering, fraud and tax avoidance; the rule of law and the independence of the judiciary. The role of parliaments in their dual function of making law and overseeing the executive must be examined, as must the degree to which civil society is involved in the political and social debate.
- The government's position with regard to the key international conventions, especially those concerning the environment, human rights, gender equality, refugees, labour law, the International Criminal Court, terrorism, organised crime and corruption.
- Potential factors for conflict, the risk of national or regional conflict breaking out, continuing or flaring up again, and key cultural and social factors directly influencing the political process (e.g. ethnic tensions or migratory flows).
- The security system, including the division of powers between the difference agencies,⁶ and the decision-making procedure and democratic and civilian oversight over the security system.
- The overall security situation. The following questions must be posed: Are there signs of violent conflict in the country and/or region? Is the country's stability threatened by armed violence? What is the influence of neighbouring countries? Is there a national small-arms manufacturing industry? Does the level of crime in the country threaten its development? What is the situation with regard to the various forms of organised crime and illegal drugs? Is there a threat of terrorism in the country or region?

⁶ The OECD-DAC defines the security system as the body of institutions and other agencies involved in maintaining the security of the state and its citizens. *Security System Reform and Governance, Policy and Practice*, DAC Guidelines and Reference Series (Paris: OECD 2004).

- Any evidence pointing to a fragile state, e.g. the incapacity to perform the basic functions of government (security, basic social services, human rights); identify support measures, such as government reform.
- The regional context of the country, its relations with its neighbours and the impact of these factors on the political, institutional and security situation in the country.

This analysis should serve to identify the type of partnership: efficient, difficult/fragile state, post-conflict.

Accordingly, in fragile states, post-conflict countries and specific cases of countries that have yet to achieve “structural stability” or are showing signs of increasing instability, greater attention should be given to analysing measures taken to ensure security and stability, including conflict prevention and management, post-conflict intervention strategies (demobilisation, disarmament, re-integration (in particular of women and child soldiers), rebuilding, humanitarian mine clearance, support for action against illegal arms trafficking and dissemination of small arms and light weapons, etc.), and the introduction of the rule of law and democracy (including broader participation of civil society and a more equitable distribution of power). The issues of transition and LRRD will have to be taken into account.

A chronology of recent events and the national and regional agenda will be annexed as basic information.

2.1.2. Economic and social situation

The CSP must include an analysis of macroeconomic performance, covering both the public and the private sectors, an analysis of structural change and of important sectoral changes. It must also include an analysis of the structure of the country’s trade at bilateral, regional and multilateral levels, including the foreseeable impact of economic partnership agreements.

It must analyse issues of good governance in the financial, tax and legal fields. The aim is to gauge the extent to which the country is implementing international recommendations on transparency and the effective exchange of information to prevent and counter financial and corporate malpractice, including in the tax field.

Economic situation, structure and performance

This part must analyse the partner country’s economic performance in a manner permitting comparison with other countries. It will identify the principal economic sectors contributing to gross domestic product and assess trends in their competitiveness, especially in the light of the prospects for the liberalisation of bilateral, regional and multilateral trade. Particular attention should be given to analysing the respective roles of the public and private sectors and the state of infrastructure, especially as regards transport, water, energy and information and communications technologies. The analysis must also address variations in the terms of trade, the external debt burden, the degree of diversification of export earnings and dependency on public and private external transfers, including remittances from migrants. The importance of service activities, especially financial services, and in particular those specifically offered to non-residents (offshore centres), will also be addressed. The employment situation will be studied with particular attention to equal economic opportunities for men and women.

The analysis should also highlight the potential sources of macro-economic and social instability in order to make the EC/EU planning process flexible enough to deal with such instability if and when it occurs.

A table with key macroeconomic indicators will be annexed to facilitate and structure the overview of the situation and any forecasts for the years ahead.

Structure and management of public finances

This section will examine the state of public finances and the external debt, analyse the quality of public finances and the structure of budget revenue and expenditure, point out any imbalances and indicate whether measures have been taken to remedy them.

Assessment of the reform process

As a general rule, the objectives of economic reform programmes, and in particular economic stabilisation and structural adjustment programmes, are to balance the economy, eliminate distortions, introduce appropriate incentives and create favourable conditions for the development of the private sector, while allowing and guaranteeing the effective and efficient working of the public sector. A key aspect of such programmes is the need to ensure that markets are open and that the economy is able to profit from, and manage successfully, external competitive forces (including those generated by regional integration initiatives).

The analysis must check the overall consistency of the policy pursued and identify possible weaknesses and inconsistencies. It is important to analyse the impact and viability (including the issue of institutional capacities) of the main sectoral reforms and to consider how these reforms might influence growth and development. In this context, the impact of reforms aimed at increasing transparency, effective information exchange and international administrative and judicial cooperation in the field of services, especially financial services, will also be examined, among others, in relation to the fight against money laundering, fraud and tax avoidance and corruption.

Particular attention must be given to reforms in the fields of political, administrative and fiscal decentralisation and issues relating to regional planning, given their potential impact on poverty, especially in rural areas.

Trade policy and external environment, in particular regional cooperation agreements

The country's trade policy must be analysed, especially the country's openness (tariff and non-tariff) and the regulatory framework's consistency with the country's commitments. Consistency with the country's development aims and foreign trade agreements, especially regional integration schemes involving the country, the impact of such schemes on the economy and actual progress towards the creation of a regional market will also be examined.

This analysis could, where relevant, use the results of trade-policy reviews by the World Trade Organisation (WTO).

Particular attention must be paid to the demands of economic transition, regional convergence and trade opening. The assessment of reform must take such undertakings or obligations into account. It must include an analysis of the country's economic performance in the framework of the regional integration process to which it belongs (e.g. macroeconomic convergence criteria) and its influence on the country's economy. This section also includes an analysis of

the scope for integration, ways of increasing the benefits, and related issues such as infrastructure, regional markets and financial and economic structures.

2.1.3. Social situation, including decent work and employment

CSPs must analyse the situation, trends and progress or delays in the social sectors and in terms of food security. They must therefore cover demographic factors (population growth, breakdown by age, relationship between rural and urban population and trends, the existence and nature of migratory flows) and such sectors/fields as education, research, health (including sexual and reproductive health, HIV/AIDS, malaria and tuberculosis), social protection, including social security networks, support programmes for disadvantaged and vulnerable groups, including the disabled, employment opportunities and working conditions and housing, rural development and access to agricultural markets. All these aspects, and in particular employment policy and the fairness of the tax system, are crucial to achieving a satisfactory level of social cohesion.

A major part of the analysis will involve reviewing the fairness of access to services and their use for disadvantaged and vulnerable groups, such as children, women and indigenous peoples, and determining whether the policies pursued address the concerns of these groups, gender equality or HIV/AIDS issues and the needs of indigenous communities.

The strategy papers will examine the country's progress towards eradicating poverty in terms of the MDGs, analyse the reasons for the trends observed, in particular gender differences, and review the main challenges and issues, their magnitude and their breakdown (by age, sex and geography).

To facilitate and structure this overview, a table setting out the key social development indicators will be annexed. This table will include at least the 10 key indicators chosen for monitoring the MDGs, which gauge the country's performance and progress in the matter of poverty reduction and social development. Where possible, it will provide data for the reference year 1990, data for the most recent years, estimates for the years ahead and intermediate and final objectives for 2015. These indicators can be supplemented by other indicators monitored in the PRSP.

Comments must be made on the quality of data and the frequency with which it is updated. To ensure comparability in time, data sources must be used as consistently as possible and any change in indicators and/or sources accounted for.

2.1.4. The country in the international context

Where relevant, this section will refer to any regional or international developments that might affect cooperation between the donor and the country concerned.

These include the country's political relations in the region, and in particular international and/or regional agreements, regional policies and any progress towards regional integration, or the existence of armed conflicts in the region.

It is also important to highlight the role actually or potentially played by the country in the regional and multilateral context (beacon, pole of stability), its capacity to play a leading role in the provision of public goods (e.g. peacekeeping, managing water resources in cross-border water basins to protect the environment, etc.) and its capacity to take part in international cooperation on such issues as terrorism, non-proliferation of weapons of mass destruction and

their means of delivery, trafficking and dissemination of small arms and light weapons, people trafficking, illegal migration, etc., which have a tendency to spill over.

2.1.5. Environmental situation

This chapter will be based on an analysis of the environmental conditions in the country and the recommendations made in the “Country Environmental Profile”, a summary of which will be annexed.

This section will give an overview of trends in the availability and use of environmental/natural resources and in pollution in the country and, possibly, the region that directly affect or influence poverty reduction (link with MDG 7) and food security. It will show clearly the main environmental challenges facing the country and the main obstacles to be overcome. Particular attention will be given to problems and needs arising from climate change.

The country’s institutional situation and its specific capacities in the area of managing the environment and natural resources will be described along with the legislative framework. The CSP will also examine the existence or lack of regulatory reforms in the area. Lastly, the environmental impact, if any, of national sectoral policies will be described.

Achievements in the area of the environment and the management of natural resources will be examined, either as cross-cutting issues in major cooperation programmes (including their environmental impact) or as specific projects or programmes.

Stock will be taken of the country’s accession to international agreements in the different domains (climate change, biodiversity, desertification, chemical products, etc.) and the measures actually taken to apply them. The country’s specific needs in the matter will also be indicated. The “Country Environmental Profile” will take account of vulnerability to natural disasters (risk profile) accompanied, where appropriate, by a specific analysis identifying needs and measures in relation to prevention and preparedness, etc.

2.2. Development strategy of the partner country

This section must provide a summary of the aims and objectives of the government of the country concerned, as defined (a) in the official documents presenting the range of policies implemented, (b) in any national plan, reform strategy or medium- or long-term development programme and (c) in any sectoral development programme. This statement should be supplemented by an indication of how the government proposes to achieve these objectives.

This section must review the country’s commitments under the framework of the regional integration process of which it is a member (e.g. creation of a customs union, economic convergence, common market, sectoral policies, including those relating to security matters, partnership with the EU) and multilaterally (e.g. African Union, WTO, etc.).

Particular attention must be given, where relevant, to the policies pursued by the country to develop ties with the diaspora and foster its involvement, to channel remittances, to promote economic emigration or to limit the impact of the brain drain.

2.3. Analysis of the viability of current policies and the medium-term challenges

In the light of the analysis of the country's situation and political agenda, and especially its poverty reduction strategy (PRSP), a critical summary will be provided of the viability of the country's current policies and medium-term prospects, showing both strengths and weaknesses.

This section will help clearly identify future challenges facing the government and the budgets it will be making available to tackle them, with due regard for complementarity. The most promising fields for future cooperation between the partner country and the donor will be chosen with a view to reducing poverty, i.e. fields in which national priorities realistically and viably match the objectives of the donor and the donor's specific comparative advantages compared to other donors.

In the case of low-income countries, e.g. those eligible for IDA, especially the HIPC initiative, the national agenda will be linked to, or treated as, a poverty reduction strategy paper (PRSP). Under the principle of ownership, the CSP will support the partner country's PRSP and its strategy of development or reforms in pursuit of the MDGs and align itself as far as possible on the systems and procedures of the country's other partners. This principle of ownership must be adapted in the event of difficult partnerships or post-crisis situations in particular, and alternative approaches must be sought (shadow alignment, work with civil society, etc). Where this foundation exists, the EC, Member States and, possibly, other donors will harmonise their cooperation aid as far as possible.

3. CHAPTER 3: OVERVIEW OF COOPERATION AND POLITICAL DIALOGUE, COMPLEMENTARITY AND CONSISTENCY

3.1. Overview of the donor's past and present cooperation (lessons learned)

In the event of joint programming, each donor will draw up a separate chapter providing an overview of its cooperation with the partner country.

The CSP must contain a summary of the results of the donor's past and present cooperation with the partner country and of the lessons learned in order to update knowledge and incorporate best practices. It is important that this statement should cover all external aid instruments for the country, including regional cooperation, issue-based programmes, global initiatives and humanitarian aid.

The previous CSP's sectors of intervention must be evaluated in the light of the results obtained so far on the basis of progressive qualitative and quantitative performance indicators, with due regard for the requisite flexibility.

Account will be taken of general recommendations specifically made in evaluations of strategies by the partner country, if there are any, evaluations of specific sectors and projects and annual reports.

3.2. Information on the programmes of other donors (complementarity)

This section must provide as accurate and comprehensive a picture as possible of the programmes of the Member States and other donors, indicating how they complement each other. Specify as far as possible the amounts involved and their breakdown by intervention sector. Where they exist, the partner country's analytical instruments (PRSP, etc.) will be used.

This section should also discuss what type of instruments the donors are using in their cooperation and whether there is a sectoral or regional focus to their efforts.

A prospective financial matrix of donors will be annexed for detailed information.

3.3. Description of the political dialogue between the donor and the partner country

This section will cover the development of the political dialogue between the government and the donor, in particular concerning aspects such as the human rights situation, governance, the rule of law, etc.

3.4. Description of the state of the partnership with the partner country and progress towards harmonisation

The CSP must describe progress towards improving the coordination of policies, the harmonisation of procedures for programming rounds and the alignment on the partner country's budget cycles. This analysis will be based inter alia on the progress indicators laid down in the Paris Declaration.

More specifically, this section will report on the progress of any coordination/harmonisation process in the country at European level, and in particular on the dialogue between the Commission and the Member States and the existing coordination system, briefly describe the guidelines in the "road map" on the EU's harmonisation and alignment in the partner country, describe the application of the common framework at European level and explain the stage/type of joint programming chosen for the country. It will state the future guidelines and implementation plan for joint programming. Where relevant, it will describe the other harmonisation processes under way in the country and the donors' position on these initiatives, and their complementarity and links with the harmonisation process at European level.

This section will provide information on the donors' initiatives to align on the partner country's multiannual programming rounds (poverty reduction strategies and budget processes).

It will describe the role, attitude and position of the partner country in the harmonisation and alignment process and its capacity/willingness to play a leading role.

3.5. Analysis of consistency with the donor's other policies

It is widely recognised that development policy alone will not enable the developing countries to progress.

Policies other than aid policy are at least as important in so far as they contribute or affect developing countries in their efforts to achieve the Millennium Development Goals.

The principle of consistency with other EU policies requires special attention. This section must, where relevant, address the following areas: trade, the environment, climate change, security, agriculture, fish, the social dimension of globalisation, employment and decent work, migration, research and innovation, the information society, transport and energy.

The objective is to promote the possible synergies between other EU policies and development policy in the response strategy.

4. CHAPTER 4: THE DONOR'S RESPONSE STRATEGY

This section should set out the strategic choices for cooperation in the partner country on the basis of its needs, strategies, priorities and resources and according to the evaluation of:

- the partner country's development strategy and the viability of interventions in the light of the country's political and institutional, economic, trade, social and environmental situation;
- the objectives of the donor's development policy, other aspects of external action and other policies;
- the country's needs and progress towards the MDGs and its commitment to achieving them, referring where possible to indicators and statistics delivered by the national statistical system;
- the relative magnitude of the financial and administrative resources to be made available and their potential impact (for example, in terms of improved country economic performance and poverty reduction);
- the comparative advantages of the donor in relation to complementarity/the division of labour between development partners, especially vis-à-vis the Member States and/or the Commission;
- where relevant, the results of the analysis of the consistency between the donors' other policies and the development objectives;
- any risks associated with the strategy that could jeopardise its success (political, economic, security, environmental impact).

The programming process must be guided by the principle of concentration. This means selecting a limited number of sectors of intervention rather than scattering efforts across too many different sectors. This is crucial to the effectiveness of aid.

The choice of implementation method must also be explained, given the principle of switching from a project-based to a programme-based approach, accompanied, wherever possible, by structural/sectoral aid.

For each selected focal area, the CSP should define overall and specific objectives.

If there is a joint response strategy, this section must contain a division of labour between development partners. If not, it must provide a specific justification of the value added by the EC as compared to other donors.

Cross-cutting issues must be mainstreamed in each priority area: i) democracy, good governance, human rights, the rights of the child and the rights of indigenous peoples; ii) gender equality; iii) environmental sustainability; iv) HIV/AIDS.

The partner country's commitments, drawn up in cooperation with the government, will be listed and the risks of the response strategy analysed.

In order to determine whether the priority sectors have a potential environmental impact, a reference will be made to a clear commitment to carry out a strategic environmental assessment.

PART 2: WORK PROGRAMME

All the aspects examined in the CSP feed into a work programme or NIP.

The NIP is essentially a management tool covering a period of several years to identify and define, in a transparent manner, the selected areas/sectors of cooperation for financing and appropriate measures and actions for attaining the objectives set down. More specifically, it must set out the overall and specific objectives, the target groups, the expected results, the programmes to be implemented to achieve the objectives, the type of assistance to be provided and a calendar. The commitments agreed with the partner country will be reiterated.

In this connection, performance indicators must be fixed for each sector in partnership with the partner country and the other partners. These indicators must be confined to a few essential indicators of different types (inputs, direct achievements, results and impact). There should be a particular emphasis on results-based indicators, which have the advantage of increasing the partner country's ownership of the policies to be applied to achieve the objectives. The indicators must also be clearly defined and measurable. In this connection, the donors need to agree to use common indicators to assess performance in each sector against the objectives. In the countries concerned, this should be done using the monitoring system laid down in the PRSP, which should be incorporated into the national budget cycle.

Where appropriate, the work programme should also give an approximate idea of the resources allocated, the financing method (aid, projects, budget support) and the financial legal basis.

ANNEXES

1. Summary table for the country

This table provides basic information on the country concerned. The tables showing the macroeconomic indicators and the 10 key poverty indicators will be included in it.

2. Country environmental profile

This analysis of the environmental conditions in a country or sector includes the following information: a description of the natural and human environment, including the profile of vulnerability and exposure to the risk of natural disaster, the legislative and institutional framework, information on the links between the social, economic and environmental situations, key data on areas where environmental action is needed and recommendations for

the future, an analysis of the cooperation from an environmental point of view as to its integration in programs and projects in other areas and/or as to its integration as focal sector.

3. Prospective financial matrix of donors

This annex summarises the known interventions of other donors, including the Member States and multilateral donors. It will transparently reflect at least the results of the local coordination/harmonisation referred to above. It will highlight, where relevant, the division of labour and/or complementarity. The matrix will be both retrospective and prospective, covering both the past and the period 2006-2013.

This matrix will also be a useful contribution to the CDF/PRSP exercise if that is being developed in the partner country.

4. Country migration profile (where necessary)

A migration profile must be drawn up for every country in which migration (South/North or South/South) and/or asylum issues could influence development prospects.

It contains any information relevant to the design and management of a common migration and development policy. It includes information on migratory flows (refugees and economic migrants), taking in gender issues and the situation of children. It also provides information on the country's skills needs, skills available in the diaspora and remittances to the country. Where relevant, the profile will analyse the routes taken by illegal migrants and the activities of people-trafficking networks.

5. Description of the CSP drafting process, stressing the involvement of non-state actors and local authorities

This involves, in particular, explaining how non-state actors and local authorities were involved in the programming discussions and, more generally, assessing the progress made and to be made towards consolidating the involvement of these actors in the development process (discussion of the country's development priorities in the framework of the PRSP, the participatory nature of the budgetary processes, the capacities, potential and constraints of different types of actors, etc.).

6. Harmonisation road map (where there is one)